1. Yleistä

Vuosi 2016 oli Nivalan Kaukolämpö Oy:n 38. toimintavuosi.

Muutaman taloudellisesti heikon vuoden jälkeen näyttää suunta yhtiössä nyt huomattavasti paremmalta. Jo vuonna 2015 tehtiin positiivinen tulos ja vuonna 2016 vielä reilu tulosparannus edellisvuoteen verrattuna.

Hinnankorotuksilla on tietenkin ollut merkittävä vaikutus tulokseen, mutta myös muilla taloutta edistävillä toimilla on ollut oma osuutensa. Polttoaineiden hankintaneuvotteluissa onnistuttiin hyvin. Keskimäärin polttoaineiden hinnat saatiin neuvoteltua jopa hiukan edullisemmaksi edelliseen lämmityskauteen verrattuna. Myös polttoaineiden käyttöjen suhteita on muutettu taloudellisesti kannattavammaksi. Valtioneuvoston 1.3.2016 voimaan tulleet päätökset polttoturpeen verotuksen alentamisesta sekä hakesähkön tuotantotuen nostamisesta vaikuttivat osaltaan tulosparannukseen. Lisäksi vuosi 2016 oli moneen edellisvuoteen verrattuna kylmempi, jolloin energioiden myyntimäärät nousivat suuremmiksi.

Lämpöenergian myyntimäärä nousi edellisvuoden 48 801 MWh:sta 53 287 MWh:n (+9,2 %). Sähköenergian myynti 10 258 MWh:sta 11 093 MWh:n (+8,1 %). Myyntimäärät nousivat lähinnä kylmän tammikuun ansiosta. Kaukolämmön myynti tammikuussa oli yhtiön koko historian suurin ja kuukausimyynti oli 9 844 MWh.

Suurin osa käytetyistä polttoaineista oli erilaisia puupolttoaineita, joiden osuus oli n. 77 % koko polttoainemäärästä. Jyrsinturpeen osuus oli 19,4 %. Kaupan- ja teollisuuden alojen jätepolttoaineen (REF) osuus 3,3 %. Öljyn kulutus oli hyvin pientä ja oli vain 0,4 % koko energiasta. Muutoksena edelliseen lämmityskauteen verrattuna oli turpeen ja REF:in käytön vähentäminen ja vastaavasti puuperäisten polttoaineiden käytön lisääminen.

Joulukuussa yhtiössä tehtiin aika isoksikin luonnehdittava investointipäätös savukaasupesuri-/lämmön talteenottolaitteiston hankinnasta (LTO-Pesuri). Investointi on noin 1,2 M€, jonka lisäksi tehdään PiPo-asetuksen vaatimia toimenpiteitä K4-kattilan savukaasujen puhdistamiseksi sekä nestemäisen polttoaineen käyttöön liittyviä muutoksia. Investointien arvo kokonaisuudessaan on noin 1,5 M€. Investoinnit toteutetaan vuoden 2017 aikana.

Tämä LTO-Pesuri –laitehankinta on merkittävä yhtiön tulevaisuutta turvaava investointi. Polttoainetta säästyy vuosittain 20 - 25 %. Polttoainetta ostetaan noin 1,5 MEUR:lla vuosittain, jolloin säästöä kertyy jopa 300 000 euroa vuodessa. Lisäksi laiteinvestointi on myös ympäristöteko. Polttoaineen käyttö vähenee sekä savukaasujen puhdistaminen tehostuu.

Voimalaitoksen käytössä ja kaukolämmön toimituksessa ei ole ollut ongelmia. Voimalaitoksen vuosihuollossa ilmeni palamisilman esilämmittimen (LUVO) jonkinasteinen syöpyminen, jonka korjaaminen toi normaaliin vuosihuoltoon verrattuna jonkin verran lisäkustannuksia.

Vuosi 2016 oli yhtiölle hyvä vuosi niin taloudellisesti kuin energiantuotannon ja -jakelun kannalta. Kiitän hallitusta ja työntekijöitä yhtiölle tekemästänne arvokkaasta työstä.

Olli Jokinen
toimitusjohtaja

2. Hallinto ja henkilöstö

2.1 Osakkaat

Nivalan Kaukolämpö Oy kuuluu Nivalan kaupungin konserniin.
Nivalan kaupunki omistaa Nivalan Kaukolämpö Oy:n sataprosenttisesti.
Nivalan Kaupungin omistamia osakkeita on 860 kpl.

2.2 Yhtiökokous

Varsinainen yhtiökokous pidettiin 7.4.2016. Kokouksessa oli edustettuna kaikki 860 osaketta.

Varsinaisessa yhtiökokouksessa osakkeiden omistajan edustajina olivat Eero Erkkilä, Jukka Kukkola, Keijo Toivoniemi, Jarmo Vuolteenaho ja Leena Vähäsöyrinki. Hallituksen edustajina yhtiökokouksessa olivat Jouni Hautala, Esko Kangas ja Eija-Riitta Niinikoski. Lisäksi paikalla oli kaupunginjohtaja Päivi Karikumpu.

Varsinaisen yhtiökokouksen puheenjohtajana toimi Leena Vähäsöyrinki ja sihteerinä Olli Jokinen.

Yhtiökokouksessa käsiteltiin yhtiöjärjestyksen varsinaiselle yhtiökokoukselle määräämät asiat.

2.3 Tilintarkastus

Yhtiökokouksen valitsemina tilintarkastajina ovat toimineet Asko Vanhatupa JHTT BDO Audiator Oy sekä varatilintarkastajana Riitta Kiviniemi HT.

2.4 Hallitus

Hallituksen jäsenet vuonna 2016

Hallituksen jäsenet:

Tekninen johtaja	Hautala Jouni	Hallituksen puheenjohtaja
Maanviljelijä	Kangas Esko	Hallituksen varapuheenjohtaja
Rehtori	Mantila Kalervo	
Maanviljelijä	Erkkilä Irja	
Kehityspäällikkö	Niinikoski Eija-Riitta	
Kiinteistönhoitaja	Korkiakoski Jukka	

Nivalan Kaukolämpö Oy:n hallitus kokoontui toimintavuodenaikana yhteensä kuusi (6) kertaa. Kokouksissa on kirjattu yhteensä 63 pöytäkirjapykälää. Hallituksen puheenjohtajana toimi Jouni Hautala ja sihteerinä toimitusjohtaja Olli Jokinen.

2.5 Jäsenyydet

Nivalan Kaukolämpö Oy on jäsenenä seuraavissa yhdistyksissä:

2.5.1 Nivalan yrittäjät ry
2.5.2 Oulun Kauppakamari
2.5.3 Bioenergialiitto Ry
2.5.4 Suomen LVI-liitto (sulvi)

2.6 Henkilöstö

Jokinen Olli	vt. toimitusjohtaja
Kaarlela Aaro	käyttöpäällikkö
Uusivirta Jyrki	laitosmies
Lakso Jorma	polttoainevarastonhoitaja
Ainasoja Mikko	laitosmies (työsuhde alkoi 4.7.2016)
Paalavuo Ari-Pekka	laitosmies (työsuhde päättyi 30.6.2016)
Nivala Mira	toimistonhoitaja
Hosionaho Iiro	kesätyöntekijä
Hosionaho Tommi	kesätyöntekijä

3. Talous

Yhtiön heikohkon taloudellisen tilanteen parantamiseksi perusmaksua korotettiin vuoden 2016 alusta alkaen 30 prosenttia. Ulkopuolisen selvityksen (Planora Oy) perusteella todettiin kaukolämpöliittymien perusmaksujen tason olevan liian alhainen suhteessa energian hintaan ja siten liian alhainen perusmaksun perimisellä tarkoitettujen kustannusten kattamiseksi. Tällä perusmaksun korotuksella sekä vuonna 2015 tehdyllä viiden euron energian hinnan korotuksella, yhtiön tulovirta on saatu sellaiselle tasolle, että positiivista tulosta on mahdollista tehdä myös leutoina vuosina, jolloin myynti jää alhaiseksi. Näin myös yhtiön oman pääoman suhde vieraaseen pääomaan verrattuna saadaan paranemaan tulevina vuosina.

Voimalaitoksen energiantuotannossa käytettyjen polttoaineiden keskihinta pysyi aikalailla edellisvuoden tasolla. 1.3.2016 alkaen polttoturpeen verotus laski 3,4 eurosta 1,9 euroon megawattitunnilta sekä hakkeella tuotetun sähkön tuotantotuki nousi 15,8 eurosta 18 euroon megawattitunnilta.

Näiden taloutta kohentavien toimenpiteiden johdosta voidaan sanoa, että yhtiön talous on nyt vakaalla pohjalla.

4. Energian tuotanto ja -jakelu

4.1 Lämpöenergian myynti

Lämpöenergiaa myytiin vuonna 2016 yhteensä 53 287 MWh (v. 2015, 48 758 MWh), joka on 4 529 MWh enemmän kuin edellisvuonna. Myynti kasvoi 9,2 %.

4.2 Sähköenergian myynti

Sähköenergiaa myytiin vuonna 2016 valtakunnanverkkoon 11 093 MWh (v. 2015, 10 263 MWh), joka on 830 MWh enemmän kuin edellisvuonna. Myynti kasvoi 8,1 %.

4.3 Polttoaineiden kulutus

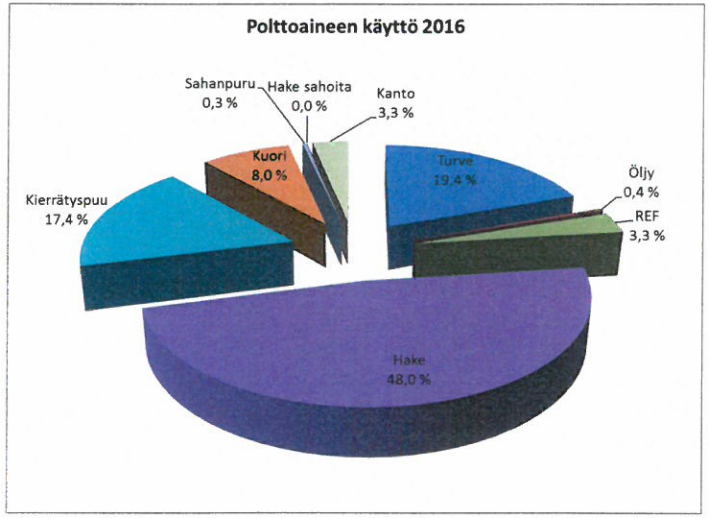

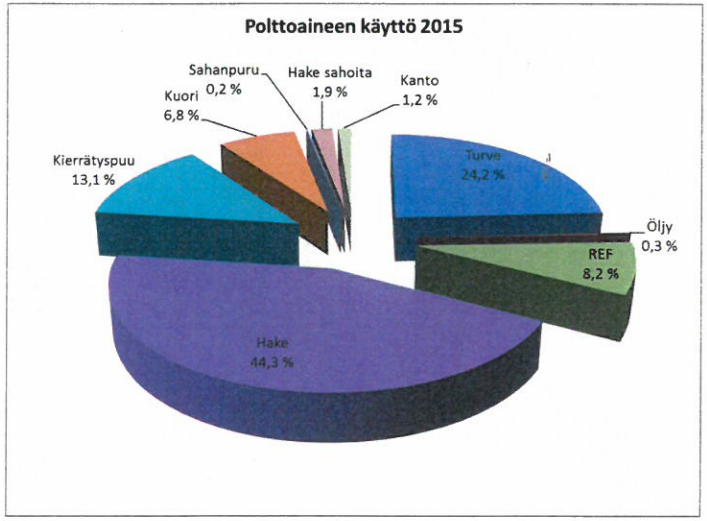

Polttoaineiden energiasisältö on yhteensä 101 560 MWh (93 593 MWh). Kotimaisen (kiinteän) polttoaineen osuus kokonaisenergiasta on 99,6 %. Lämmön– ja sähköntuotannon kokonaishyötysuhde on 85 %.

4.4 Polttoaineiden hankinta

Jyrsinturpeen toimitti Kanteleen Voima Oy.

Metsähakkeen pääosin toimittivat Metsänhoitoyhdistys ja Metsäliitto Osuuskunta. Lisäksi pienempiä määriä tuli paikallisilta hakkeen toimittajilta.

Kierrätyspuuta toimitti Sita Finland Oy, Maanrakennus Erkkilä, Jätehuolto Mehtälä Oy, Kontioforest Oy Kalajoki ja Leketrans Oy Haapajärvi.

Kantohakkeen toimitti Metsäliitto Osuuskunta.

Kierrätyspolttoaineen (REF) toimitti SITA Finland Oy.

Kevyt- ja raskaspolttoöljyä ei vuoden aikana hankittu.

5. Investoinnit

5.1 Energiatuotanto

Vuonna 2016 ei tehty merkittäviä investointeja energian tuotantoon. Investointipäätös LTO-pesurin (savukaasupesuri-/lämmöntalteenottolaitteisto) hankinnasta vuodelle 2017 tehtiin joulukuussa 2016.

5.2 Energiajakelu

Uutta kaukolämpöputkistoa rakennettiin 680 metriä. Uusia liittyjiä kaukolämpöverkkoon saatiin vuoden aikana 3 kpl. Jakeluverkkoa rakennettiin yhdelle ok-talolle Kesäniityntielle, yhdelle rivitalolle Nurmitielle sekä yhdelle teollisuuskiinteistölle lastaustielle (BestGlass).

5.3 Muut

Muita merkittäviä investointeja ei tehty.

6. Tilastot

6.1 Kulutusryhmät

Kulutusryhmä	Tunnus	kpl	m3	Liittymisteho kW	Kulutus MWh/vuosi
Omakotitalo	AO	392	193785	4959	7032
Rivitalo	AR	34	71826	2002	3596
Asuinkerrostalo	AK	10	47904	1168	1827
Koulut	KOU	10	176705	7144	8082
Rivitaloryhmä	ARR	44	156201	5222	7763
Asuinliiketalo	AL	17	95585	2313	3826
Liiketalot	L	14	110170	2769	3113
Teollisuus	T	41	605084	12003	10671
Muut	S	23	143375	5850	7666
Yht.		**585**	**1600635**	**43429**	**53577**

6.2 Kaukolämmön myynnin kehitys

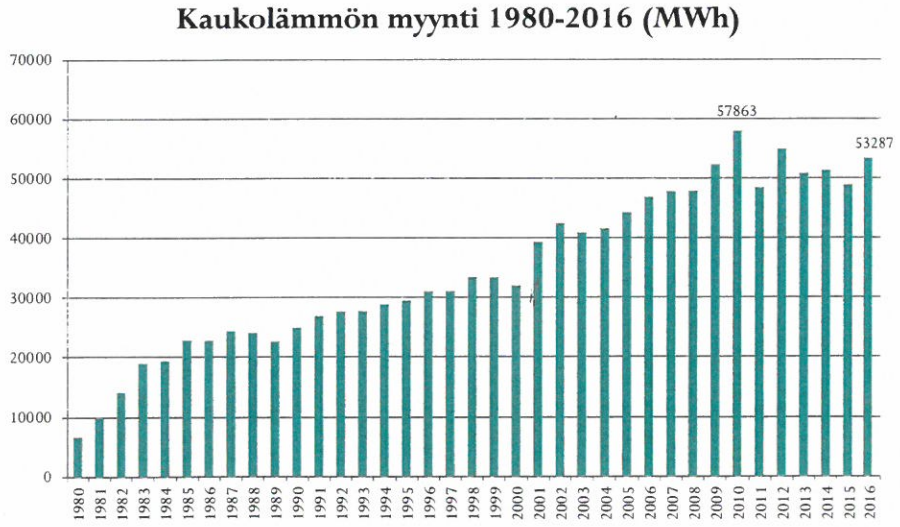

6.3 Sähkön myynnin kehitys

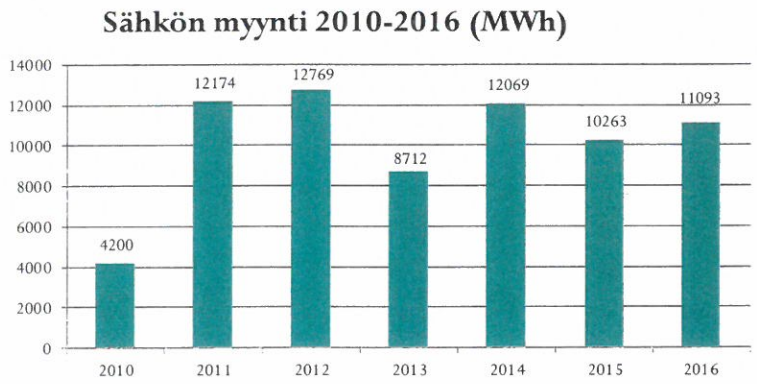

6.4 Energia kehitys kuukausitasolla

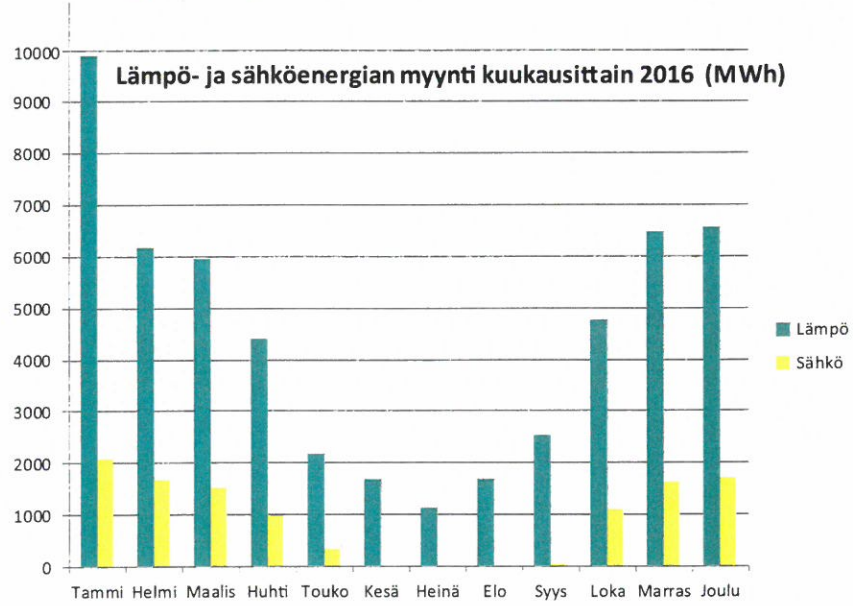

6.5 Kaukolämpöverkosto

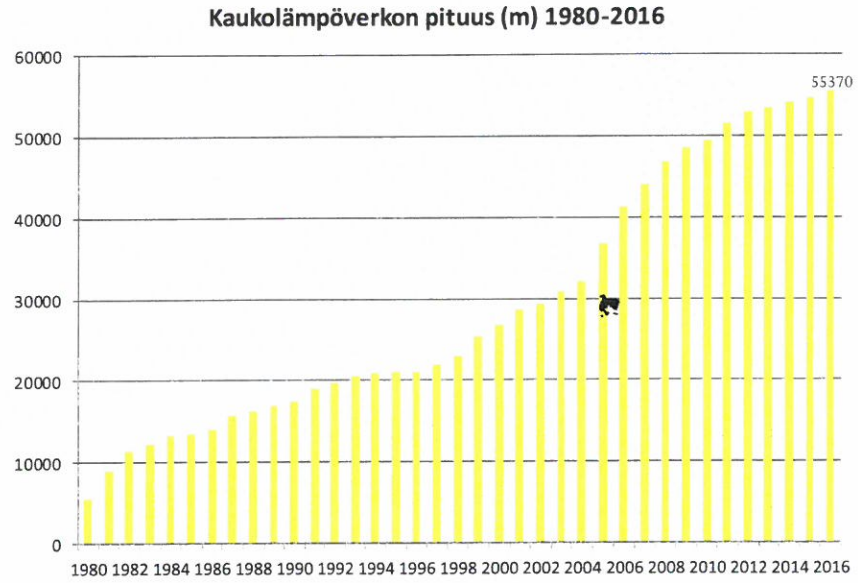

6.6 Kaukolämmöllä lämmitettävä rakennustilavuus

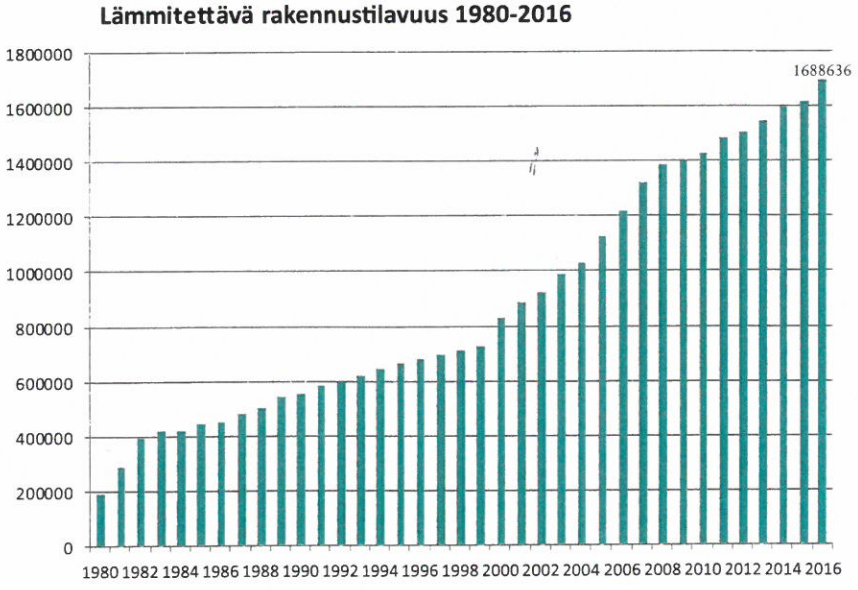

6.7 Päästöt

Taulukossa esitetyt päästöt ovat vuoden 2016 laskennallisia päästöjä.

		Jatkuvan mittauksen raja-arvo	Viime vuosien toteutumaväli
Hiilidioksidi (CO2) (Fos.)	8 874 tonnia		
Hiilidioksidi (CO2) (Bio)	32 079 tonnia		
Pöly	2,0 tonnia	30 mg/m^3(n)	1-4 mg/m^3(n)
Rikki (SO2)	3,73 tonnia	310 mg/m^3(n)	98-141 mg/m^3(n)
Typenoksidi (NO2)	33,6 tonnia	520 mg/m^3(n)	237-275 mg/m^3(n)
Tuhka	877 tonnia		
Pohjahiekka	561 tonnia		

Tuhka varastoidaan myöhempää hyötykäyttöä varten.
Pohjahiekkaa käytämme mm. kaukolämpöputkiston rakentamistöissä.

7. Tilipäätöstiedot

7.1 Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	1.1.2016-31.12.2016	1.1.2015-31.12.2015
LIIKEVAIHTO	**4 177 867,91**	**3 516 490,17**
Liiketoiminnan muut tuotot	112 663,73	84 828,85
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-1 681 829,43	-1 597 240,41
Varastojen muutos	-45 226,60	17 609,99
Ulkopuoliset palvelut	-145 779,01	-87 830,95
Yhteensä	-1 872 835,04	-1 667 461,37
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-273 252,84	-324 654,73
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-55 578,97	-57 042,41
Muut henkilösivukulut	-18 112,35	-1 398,95
Yhteensä	-346 944,16	-383 096,09
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-750 486,72	-761 008,32
Yhteensä	-750 486,72	-761 008,32
Liiketoiminnan muut kulut	-498 947,08	-412 092,82
LIIKEVOITTO / TAPPIO	**821 318,64**	**377 660,42**
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	4 201,20	3 616,74
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Saman konsernin yrityksille	-256 604,59	-254 820,50
Muille	-67 949,75	-155 613,14
Yhteensä	-320 353,14	-406 816,90
VOITTO / TAPPIO ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	**500 965,50**	**-29 156,48**
VOITTO / TAPPIO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	**500 965,50**	**-29 156,48**
Tilinpäätössiirrot		
Poistoeron muutos	-234 977,58	76 304,24
Yhteensä	-234 977,58	76 304,24
TILIKAUDEN VOITTO / TAPPIO	**265 987,92**	**47 147,76**

7.2 Tase vastaavaa

TASE

VASTAAVAA	31.12.2016	31.12.2015
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	92 261,58	103 673,23
Yhteensä	92 261,58	103 673,23
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		
Omistetut	127 875,64	127 875,64
Rakennukset ja rakennelmat		
Omistetut	5 704 002,73	5 903 164,02
Koneet ja kalusto	7 954 653,80	8 363 036,86
Muut aineelliset hyödykkeet	2 347 429,05	2 350 560,55
Yhteensä	16 133 961,22	16 744 637,07
Sijoitukset		
Muut osakkeet ja osuudet	2 454,16	2 454,16
Yhteensä	2 454,16	2 454,16
PYSYVÄT VASTAAVAT YHT	**16 228 676,96**	**16 850 764,46**
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	85 874,73	131 101,33
Yhteensä	85 874,73	131 101,33
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	14 117,52	14 120,22
Yhteensä	14 117,52	14 120,22
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	550 520,68	366 329,54
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	256 525,02	197 380,77
Muut saamiset	37,22	14,99
Siirtosaamiset	88 242,37	47 792,81
Yhteensä	895 325,29	611 518,11
Rahat ja pankkisaamiset	1 457 557,06	1 443 104,22
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHT	**2 452 874,60**	**2 199 843,88**
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**18 681 551,56**	**19 050 608,34**

7.3 Tase vastattavaa

TASE

VASTATTAVAA	31.12.2016	31.12.2015
OMA PÄÄOMA		
Osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma	36 160,41	36 160,41
Ylikurssirahasto	5 886,57	5 886,57
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	60 801,64	13 653,88
Tilikauden voitto (tappio)	265 987,92	47 147,76
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	**368 836,4**	**102 848,62**
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ		
Poistoero	326 285,05	91 307,47
Yhteensä	326 285,05	91 307,47
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	13 647 062,00	14 588 238,00
Velat saman konsernin yrityksille	1 048 871,33	1 019 424,33
Muut velat	1 622 583,92	1 630 350,92
Yhteensä	16 318 517,25	17 238 013,25
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	941 176,00	941 176,00
Ostovelat	332 801,92	251 723,09
Velat saman konsernin yrityksille	147 868,63	236 414,72
Muut velat	122 520,05	108 997,60
Siirtovelat	123 546,12	80 127,59
Yhteensä	1 667 912,72	1 618 439,00
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	**17 986 429,97**	**18 856 452,25**
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**18 681 551,56**	**19 050 608,34**

7.4 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma (epäsuora) KPA 2:1 § / KILA 9.11.1999	Raportointijakso: 1.1.2016 - 31.12.2016	Raportointijakso: 1.1.2015 - 31.12.2015
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto (tappio-) ennen satunnaisia eriä	500 965,50	-29 156,48
Suunnitelman mukaiset poistot	750 486,72	761 008,32
Realisoitumattomat kurssivoitot ja -tappiot	-	0
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	-	0
Rahoitustuotot ja -kulut	320 353,14	406 816,90
Muut oikaisut		0
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	1 571 805,36	1 138 668,74
Käyttöpääoman muutos:		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-) / vähennys (+)	-243 360,10	-49 738,49
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) / vähennys (+)	-45 226,60	17 609,99
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	-2 194,06	-38 809,17
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	1 281 024,60	1 067 731,07
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-324 541,09	-406 816,90
Saadut korot ja muut rahoitustuotot liiketoiminnasta	4 201,20	3 616,74
Saadut osingot liiketoiminnasta	-	0
Maksetut välittömät verot	-	0
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	960 684,71	660 914,17
Liiketoiminnan satunnaisten erien rahavirta	8 560,00	0
Liiketoiminnan lainasaamisten rahavirta		0
Liiketoiminnan rahavirta	**969 244,71**	**660 914,17**
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-128 399,16	-242 434,68
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	-	0
Investoinnit muihin sijoituksiin	-	0
Muiden sijoitusten luovutustulot	-	0
Myönnetyt lainat	-	0
Lainasaamisten takaisinmaksut	-	0
Saadut korot investoinneista	-	0
Saadut osingot investoinneista	-	0
Investointien rahavirta	**-128 399,16**	**-242 434,68**
Rahoituksen rahavirta		
Maksullinen osakeanti	-	-
Omien osakkeiden hankkiminen	-	-
Omien osakkeiden myynti	-	-
Lyhytaikaisten lainojen nostot	-	-
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-	-
Pitkäaikaisten lainojen nostot	-	-
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-941 176,00	-941 176,00
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-	0
Rahoituksen rahavirta	**-941 176,00**	**-941 176,00**
Rahavarojen muutos	-100 330,45	-522 696,51
Rahavarat tilikauden lopussa	1 457 557,06	1 443 104,22
Rahavarat tilikauden alussa	1 443 104,22	1 792 387,91
Rahavarojen muutos	**14 452,84**	**-349 283,69**

BDO

Keskus 020 743 2920
Faksi 020 743 2935
www.bdo.fi

BDO Audiator Oy
Vattuniemenranta 2
00210 Helsinki

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Nivalan Kaukolämpö Oy:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Nivalan Kaukolämpö Oy:n (y-tunnus 0291676-8) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.-31.12.2016. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan yhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*. Olemme riippumattomia yhtiöstä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos yhtiö aiotaan purkaa tai sen toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin

BDO Audiator Oy on suomalainen tilintarkastusyhteisö, joka on BDO International -verkoston jäsen. BDO International on maailmanlaajuisten itsenäisten tilintarkastusyhteisöjen verkosto.